

tion tre deklARATIONER: En selvstændig jubilæumsdeklaration, en deklaration om de folkeretlige principper for fredelige forhold og samarbejde imellem stater i overensstemmelse med pagten og en deklaration om den internationale udviklingsstrategi for det andet udviklingstiar, jfr. om denne sidste deklaration nedenfor.

Senere vedtoges med stort flertal en deklaration om styrkelse af den internationale sikkerhed.

Værdien af disse deklARATIONER skal måles ikke alene efter deres indhold men fuldt så meget efter selve denne kendsgerning, at det lykkedes for FN med dets helt ændrede, langt mere nuancerede, men samtidig langt mere repræsentative sammensætning ikke blot at bekræfte de formål og principper, som tilvejebragtes i 1945, men også at ajourføre målsætningen og at underbygge principperne for det fredelige samvirke nationerne imellem.

Det samlede medlemskab viste således en positiv vilje til forhandling og kompromis.

En del af forklaringen på denne forhandlingslinie må nok søges i selve den kendsgerning, at det ikke længere er muligt for nogen enkelt landegruppe suverænt at påtvinge de andre grupper sin vilje. Det fortæller derfor også noget om de vilkår, som FN i dag må arbejde under. At denne situation kan have sine minus'er, kan ikke diskuteres — føler man stærkt for en sag, er kompromis'et jo ofte en betænkelighed, og den opnåelige fællesnævner kan fra tid til anden føre til formuleringer, som lader tilbage at ønske i fasthed og klarhed — at det har plusser sammenlignet med den konfrontationspolitik, der kendetegnede FN's første mange år, turde dog være lige så indlysende.

5. I én sag svigtede denne forhandlingslinie, nemlig vedrørende handlingsprogrammet for den fremtidige afkoloniseringsproces.

Dette må så meget mere beklages, som kolonideklarationen af 1960 havde samlet et helt overvældende flertal bag sig, og det dog er i denne sag, at FN kan opvise betydelige resultater i det forløbne tiår.

Trods alle bestræbelser var afstanden mellem de store vestlige lande og de nye stater imidlertid så stor, at det viste sig umu-

ligt at finde frem til et gensidigt acceptabelt kompromis.

Men anført af en radikal gruppe indenfor de nye stater fik teksten endog en sådan udformning, at ej heller de nordiske stater kunne støtte den. Det behøver næppe understregning, at denne udgang for os måtte tegne sig som en betydelig skuffelse. I en fællesnordisk stemmeforklaring fandt vi det derfor vigtigt ret så udførligt at redegøre både for vor egen principielle holdning og for de grunde, der måtte føre til, at vi ikke kunne stemme for teksten.

Som den væsentligste indvending mod handlingsprogrammet blev det fremført, at det ikke skelnede mellem koloniproblemer i det sydlige Afrika og andre steder i verden.

FNs muligheder for at agere i Sydafrika var underkastet begrænsninger, som havde sit udspring i visse grundliggende politiske realiteter, som man ikke kunne se bort fra. For de mindre koloniområders vedkommende ville det efter nordisk opfattelse have været muligt at afstikke retningslinier for FN's fremtidige virke, der åbnede mulighed for støtte fra og samarbejde med de administrerende magter. Hertil kom yderligere, at de nordiske lande stærkt måtte betvivle visse dele af handlingsprogrammets overensstemmelse med FN-pagten.

Også i visse andre afrikanske spørgsmål, hvor de nordiske lande måtte afstå på de fremlagte tekster, blev der afgivet omhyggelige stemmeforklaringer, det gælder ikke mindst i spørgsmålet vedrørende de portugisiske kolonier.

Der foreligger adskillige indikationer for os fra afrikanske lande om, at disse indlæg er blevet bemærket og ikke sjældent hilset velkomne.

Der er altså ingen tvivl om, at de mere radikale lande vandt overhånd under de interne drøftelser indenfor den afro-asiatiske gruppe om resolutionernes udformning, men det synes også klart, at der under disse drøftelser har gjort sig stærkt afvigende meninger gældende om, hvilken kurs der er den mest hensigtsmæssige til opnåelse af målet: Selvbestemmelse og frihed for de undertrykte folk.

Det er på denne baggrund særlig bemærkelsesværdigt og glædeligt, at de nordiske lande kunne enes om en fælles linje i de store og afgørende spørgsmål, thi det er